दृष्टांतदार्ष्टांतिकेयोजयति मुंजमिति आत्मनिश्रितांमायांजगदाकारेणभासमानामितिशेषः ॥ २३ ॥ यतोयंसबाह्याभ्यंतरंप्रत्यगनन्यत्वेनवीक्षतेऽतएवचानन्याधिपतिरयमित्याह यदाहीति ॥ २४ ॥ सए कथाभवतित्रिधाभवतीत्यादिकायव्यूहकरणं नतस्यरोगोनजरानमृत्युःसर्वस्यवशीसर्वस्येशानइत्यादिश्रुतिप्रसिद्धंयोगफलमाह अन्यान्याइति अन्यान्यादेवगंधर्वमनुष्याद्याः तनवस्तनूः कामरूपीभवती त्यर्थः ॥ २५ ॥ विदेहकैवल्यावधिकमेवैश्वर्यमित्याह ब्रह्मचेति ॥ २६ ॥ २७ ॥ विनश्यत्स्विति विदेहमुक्तस्यनक्लेशाःसंतीत्युक्तंतत्कैमुतिकन्यायेनद्रढयितुंसदेहमुक्तस्यापितेनसंतीत्याह दुःखशोकेत्यादि ना ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ अन्यान्याश्चेतिपूर्वोक्तस्यविवरणं देहानिति भुंजानेनयोगैश्वर्यमितिशेषः निर्वेदोयोगाद्वैराग्यंनकर्त्तव्यमित्यर्थः ॥ ३१ ॥ वस्तुतस्तुयोगजसंस्कारप्राबल्याद्योगिनोभोगेच्छैवन

मुंजंशरीरमित्याहुरिषीकामात्मनिश्रितां ॥ एतन्निदर्शनंप्रोक्तंयोगविद्भिरनुत्तमं ॥ २३ ॥ यदाहियुक्तमात्मानंसम्यक्पश्यतिदेहभृत् ॥ नतस्येहेश्वरःकश्चित्त्रैलो क्यस्यापियःप्रभुः ॥ २४ ॥ अन्यान्याश्चैवतनवोयथेष्टंप्रतिपद्यते ॥ विनिवृत्यजरांमृत्युंनशोचतिनहृष्यति ॥ २५ ॥ देवानामपिदेवत्वंयुक्तःकारयतेवशी ॥ ब्र ह्मचाव्ययमाप्नोतिहित्वादेहमशाश्वतं ॥ २६ ॥ विनश्यत्सुचभूतेषुनभयंतस्यजायते ॥ क्लिश्यमानेषुभूतेषुनसक्लिश्यतिकेनचित् ॥ २७ ॥ दुःखशोकमयैर्घोरैःसं गस्नेहसमुद्भवैः ॥ नविचाल्यतियुक्तात्मानिस्पृहःशांतमानसः ॥ २८ ॥ नैनंशस्त्राणिविध्यंतेनमृत्युश्चास्यविद्यते ॥ नातःसुखतरंकिंचिल्लोकेक्वचनदृश्यते ॥ २९ ॥ सम्यग्युक्तासआत्मानमात्मन्येवप्रतिष्ठते ॥ विनिवृत्तजरादुःखःसुखंस्वपितिचापिसः ॥ ३० ॥ देहान्यथेष्टमभ्येतिहित्वेमांमानुषींतनुं ॥ निर्वेदस्तुनकर्त्तव्यो भुंजानेनकथंचन ॥ ३१ ॥ सम्यग्युक्तोयदात्मानमात्मन्येवप्रपश्यति ॥ तदैवनस्पृहयतेसाक्षादपिशतक्रतोः ॥ ३२ ॥ योगमेकांतशीलस्तुयथाविंदतिच्छृणु ॥ दृष्टपूर्वांदिशंचिंत्ययस्मिन्संनिवसेत्पुरे ॥ ३३ ॥ पुरस्याभ्यंतरेतस्यमनःस्याप्यंनबाह्यतः ॥ पुरस्याभ्यंतरेतिष्ठन्यस्मिन्नावसथेवसेत् ॥ तस्मिन्नावसथेधार्यंस बाह्याभ्यंतरमनः ॥ ३४ ॥ प्रचिंत्यावसथेकृत्स्नंयस्मिन्कालेसपश्यति ॥ तस्मिन्कालेमनश्चास्यनचकिंचनबाह्यतः ॥ ३५ ॥ सन्नियम्येंद्रियग्रामंनिर्घोषंनिर्ज नेवने ॥ कायमभ्यंतरंकृत्स्नमेकाग्रःपरिचिंतयेत् ॥ ३६ ॥

भवतीत्याह सम्यगिति असम्यग्योगिविषयैवभोगेच्छोक्तिरितिभावः ॥ ३२ ॥ एकांतशीलःएकंब्रह्मअभ्यतेप्राप्यतेनेनेतिएकांतोध्यानंतच्छीलः ततस्तुतंपश्यतिनिष्कलंध्यायमानइतिश्रुतेः दृष्टपूर्वांदिशं दृ ष्टंश्रुतिः प्रामाण्यंप्रत्यनपेक्षत्वात् वेदांतश्रवणपूर्विकांदिशंउपदेशंचिंत्ययुक्त्यापिपर्यालोच्य श्रोतव्योमंतव्यइतिश्रुतेः यस्मिन्पुरेदेहे ॥ ३३ ॥ आवसथेमूलाधाराद्यन्यतमस्मिंश्चक्रे ॥ ३४ ॥ तदेवकृत्स्नंसर्वा त्मकंयदापश्यतितदास्यबाह्यतःप्रत्यग्रूपादन्यन्नकिंचनअस्ति यत्रास्यमनःसज्जेत् अतोनिर्वासनत्वान्मुच्यतइत्यर्थः ॥ ३५ ॥ उपसंहरति सन्नियम्येति कायमभिदेहस्याभितोबहिःअंतरंमध्येचकृत्स्नंपरिपूर्णं ब्रह्मैवचिंतयेदित्यर्थः ॥ ३६ ॥

Digitized by Google